

Phần I

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

I - MỤC TIÊU CỦA CHƯƠNG TRÌNH PHÂN MÔN "KINH TẾ GIA ĐÌNH" LỚP 6

Kinh tế gia đình là một phân môn của môn học "Công nghệ" thuộc chương trình Trung học cơ sở.

Với xu thế tiếp cận và liên thông giữa Giáo dục phổ thông và Giáo dục nghề nghiệp đồng thời góp phần hướng nghiệp, chuẩn bị cho học sinh tiếp tục vào học các trường chuyên nghiệp hoặc vào đời, trong chương trình THCS và THPT chính khóa của nhiều nước trên thế giới đã đưa vào một môn học với nhiều tên gọi khác nhau như "Công nghệ" (Technology) của Pháp, "Kinh tế gia đình" (Home Economic) của Nhật Bản, "Kĩ năng cuộc sống" (Life skills) của New Zealand, Malaysia ; "Giáo dục lao động - nghề nghiệp" (Work-career education) của Thái Lan v.v... Tuy nhiên, mặc dầu với nhiều tên khác nhau như vậy, nội dung của các môn học này có nhiều điểm tương đồng và cùng một mục đích là giúp học sinh tiếp cận được với lao động nghề nghiệp, với cuộc sống gia đình và xã hội để nâng cao năng lực của bản thân, chuẩn bị cho các em trở thành những chủ nhân của gia đình trong tương lai, trở thành những người lao động hữu ích cho xã hội.

Mục đích của môn học là góp phần hình thành cho học sinh tác phong công nghiệp, thói quen sống và lao động phù hợp với một xã hội văn minh hiện đại, một xã hội mà mọi công việc từ nhỏ đến lớn như nấu một món ăn hàng ngày cho đến sửa chữa một thiết bị hay sản xuất một sản phẩm đều phải được tiến hành theo một quy trình hợp lí (thường được gọi là quy trình công nghệ) để đạt được năng suất lao động cao, chất lượng sản phẩm tốt và không lao động một cách tự do tùy tiện.

- Trong một xã hội công nghiệp, nhiều lĩnh vực trước đây được coi là phi công nghệ, ngày nay đã được "công nghệ hóa" như "công nghệ dạy học", "công nghệ dệt may", "công nghệ chế biến lương thực, thực phẩm" v.v... Môn "Công nghệ" của chương trình THCS là nối tiếp chương trình bậc Tiểu học và được bắt đầu từ phân môn Kinh tế gia đình ở lớp 6, bao gồm những công việc gắn gũi đối với cuộc sống hàng ngày của mọi người trong gia đình và xã hội.

- Trong chương trình THCS, môn Công nghệ là môn học thể hiện cao nhất tính liên thông giữa Giáo dục phổ thông và Giáo dục nghề nghiệp, là cầu nối giữa các bộ môn khoa học như Vật lí, Sinh học, Hóa học và các bộ môn khác với cuộc

sống hàng ngày của mỗi người, cũng như với công việc lao động sản xuất của mỗi gia đình và của xã hội. Do vậy môn Công nghệ nói chung và phân môn Kinh tế gia đình nói riêng có nhiệm vụ góp phần hình thành nhân cách toàn diện cho học sinh, chuẩn bị hành trang cho các em bước vào cuộc sống trong một xã hội văn minh, hiện đại ; góp phần hướng nghiệp và tạo tiền đề cho các em có thể chọn ngành nghề phù hợp để tiếp tục học lên hoặc có thể vào đời lao động. Chính vì vậy mà môn học này mang tính giáo dục và tính thực tiễn cao, đồng thời cũng mang đậm nét của sự khác biệt giữa các vùng kinh tế và vùng lãnh thổ.

- Chương trình phân môn Kinh tế gia đình (KTGD) có mục tiêu hình thành và phát triển ở học sinh những kiến thức và kĩ năng cơ bản trong cuộc sống và trong lao động hàng ngày. Thực tế cuộc sống đòi hỏi học sinh phải có những kiến thức và kĩ năng cần thiết về kinh tế gia đình.

Gia đình là nền tảng của xã hội, ở đó mỗi người được sinh ra và lớn lên, được nuôi dưỡng, giáo dục và chuẩn bị nhiều mặt cho cuộc sống tương lai. Trong gia đình, mọi nhu cầu thiết yếu của con người về vật chất và tinh thần cần được đáp ứng và không ngừng cải thiện. Môn KTGD có mục đích làm cho mỗi học sinh nhận thức được điều này để tích cực tham gia vào các công việc gia đình, cũng như chuẩn bị cho mình trở thành những người chủ của gia đình trong tương lai.

Kế thừa và phát triển những kiến thức và kĩ năng đơn giản mà học sinh đã học ở bậc tiểu học, mục tiêu của phân môn Kinh tế gia đình như sau :

a) Về kiến thức, nhằm cung cấp cho học sinh :

- Những kiến thức cơ bản, phổ thông về các lĩnh vực liên quan đến đời sống, đến những nhu cầu cơ bản và thiết yếu nhất của mỗi con người như ăn, mặc, ở và thu, chi trong gia đình, nhằm tạo cho các em học sinh ý thức làm chủ bản thân, biết ăn, mặc, ở một cách hợp lí, văn minh, lịch sự.

- Các phương pháp và quy trình công nghệ tạo nên những sản phẩm trong các công việc gia đình mà các em thường phải tham gia như may vá, thêu thùa, làm hoa, cắm hoa, nấu ăn, mua sắm...

b) Về kĩ năng, nhằm giúp học sinh biết vận dụng các kiến thức đã học vào các hoạt động hàng ngày để góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống như :

- Chế biến được một số món ăn đúng kĩ thuật cho bữa ăn gia đình, cho các bữa liên hoan nhỏ.

- Lựa chọn được vải may mặc phù hợp, có kĩ thuật, sử dụng, bảo quản quần áo hợp lí, đúng kĩ thuật, cắt may theo mẫu một số sản phẩm đơn giản, đúng quy trình.

- Giữ gìn, trang trí nhà ở sạch, đẹp.
- Chi tiêu tiết kiệm, hợp lí và giúp đỡ gia đình những công việc vừa sức, góp phần tăng thu nhập gia đình.
- Học sinh làm được một số công việc của các nghề thuộc lĩnh vực KTGD đã học, tạo điều kiện cho việc tìm hiểu và định hướng nghề nghiệp tương lai.

c) Về thái độ

- Tạo cho học sinh lòng say mê hứng thú học tập môn kĩ thuật để chuẩn bị cho cuộc sống và lao động trong một xã hội công nghiệp hiện đại.
- Tạo thói quen lao động có kế hoạch với tác phong công nghiệp, tuân theo quy trình công nghệ và an toàn lao động.
- Có ý thức tham gia các hoạt động trong gia đình, cộng đồng, nhà trường nhằm cải thiện các điều kiện sống và bảo vệ môi trường.

Môn Công nghệ đòi hỏi học phải gắn với hành, học sinh phải biết vận dụng các kiến thức đã học vào thực tiễn cuộc sống hàng ngày của bản thân cũng như trong các công việc của gia đình.